

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/38
Karar Sayısı : 1975/45
Karar Tarihi:11/3/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : Resmi Gazetenin 18.5.1974 günlü, 14890 mükerrer sayılı nüshasında yayımlanan 15.5.1974 günlü,1803 sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun”un 3. maddesinin ikinci fıkrası hükmünün, esas yönünden Anayasanın 12. maddesine aykırılığı nedeniyle iptali istenmiştir.

I- OLAY :

20.2.1930 günlü, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı eylemlerinden ötürü, beş sanık hakkında, sözü geçen Yasanın 6258 sayılı Yasa ile değişik 3. maddesinin (A) ve (C) bentlerine göre cezalandırılmaları istemiyle, yöntemine uygun biçimde açılıp İzmir 1.Ağır Ceza Mahkemesinde Esas: 1972/22 sayı ile görülmekte olan kamu davasında, sanıkların eylemleriyle suç günlerine göre uygulanması gereken yasa kuralları arasında bulunan 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 3. maddesinin 2. fıkrasındaki kuralı esas yönünden Anayasanın 12. maddesine aykırı gören Mahkemece, bu kuralın iptali için Anayasa'nın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

II. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, İctüzüğün 15. maddesi uyarınca 11.3.1975 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında aşağıdaki sorunlar üzerinde durulmuştur:

1-Anayasa Mahkemesinin itirazı incelemeye görevli ve yetkili olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affı hakkındaki yasama belgelerinin Anayasaya uygunluk denetimine bağlı olduğu, daha önce Mahkememizin verdiği 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararda gerekçeleriyle birlikte açıklanmıştır. (Resmi Gazete gün: 21.1.1975, sayı: 15125)

Orada da benimsendiği üzere, bir kuralı itiraz konusu yapılan 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasa, Anayasanın değişik 147. maddesindeki “kanun” deyiminin kapsamına girmektedir. Öbür yönden, Anayasanın Anayasaya uygunluk denetiminin dışında bıraktığı yasalardan değildir.

Şu duruma göre, itiraz yoluyla gelen bu işe bakmanın Anayasa Mahkemesinin görevi içinde bulunduğu ortadadır.

Bu görüşe Şahap Arıç katılmamıştır.

Esas Sayısı : 1975/38
Karar Sayısı : 1975/45

2- İtirazın yöneltildiği 1803 sayılı Kanunun 3. maddesinin ikinci fıkrasındaki “ve Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 1567 sayılı Kanunlar ile bunların ek ve tadilleri hükümlerini ihlâl eyleyen fiiller” e ilişkin kuralın iptaline 5.3.1975 gününde, Esas:1975/3, Karar: 1975/35 sayı ile karar verilmiş bulunduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer kalmamıştır.

III- SONUÇ :

1- İşin incelemesinin Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkisi içinde bulunduğuna Şahap Arıç’ın karşıoyu ile ve oyçokluğuyla;

2-15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 3. maddesinin ikinci fıkrasındaki “ve Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki 1567 sayılı Kanunlar ile bunların ek ve tadilleri hükümlerini ihlâl eyleyen fiiller”e ilişkin kuralın iptaline 5.3.1975 gününde, Esas:1975/3,Karar:1975/35 sayı ile karar verilmiş bulunduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

11.3.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Şahap ARIÇ
		Karşıoy ekli
Üye	Üye	Üye
İhsan ECEMİŞ	Ahmet AKAR	Ziya ÖNEL
Üye	Üye	Üye
Abdullah ÜNER	Ahmet KOÇAK	Lütfi ÖMERBAŞ
Üye	Üye	Üye
Hasan GÜRSEL	Ahmet Salih ÇEBİ	Şevket MÜFTÜGİL

Üye	Üye	Üye
Adil ESMER	Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU	Ahmet H.BOYACIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Görev sorununa ilişkin karşıoy:

İlk inceleme evresinde 1803 sayılı Af Kanuna ait Anayasaya aykırılık itirazının incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görevi içinde olmadığı ileri sürülmüş ise de bu itiraz Anayasa Mahkemesince çoğunlukla reddedilmiştir.

İtirazın konusu 1803 sayılı Af Kanununun bir maddesine ilişkindir. Anayasamızda yasama meclislerinin af yetkisinin Kanun niteliğinde olmayıp karar niteliğinde olduğu açıklanmıştır. (Anayasa M.64). Bu iki mefhumun hukuki sonuçları çok farklıdır. Zira, Anayasa, kanunları Anayasaya uygunluk denetimine tabi tuttuğu halde kararları bu denetime tabi tutmamış; ancak bu denetime tabi tutmak istemediği kanun maddelerini ve bu denetime tabi tutmak istediği kararları Anayasa'nın çeşitli maddelerinde göstermiştir. (Anayasa m.65,81 de olduğu gibi). Bu nedenledir ki Anayasa'nın 64. maddesinde karar şeklinde kullanacağı açıklanan af yetkisi, Anayasada istisnai bir hüküm bulunmadığından Kanun şeklinde tasarruf edilemez. Aksi görüşün kabulü, yasama meclisinin takdirine bırakılmış olan af yetkisi Anayasa Mahkemesinin takdirine verilmiş olur. Kanun yapma prosedürüne uymak mecburiyeti varsa o prosedüre riayet edilir, fakat bu af tasarrufu, sırf bu sebeple kanun niteliği almaz. Zira, af yetkisinin karar niteliği bir anayasal niteliklidir. Anayasada bu hususta istisnai bir hüküm olmadıkça bu nitelik değişmiş kabul edilemez. Anayasada karar şeklinde kullanılacağı gösterilen bir yetkinin evvelden beri kanun şeklinde kullanılmış olması da neticeyi değiştirmez.

Açıklanan nedenlerle itirazın incelenmesi Anayasa Mahkemesi'nin görevi dışında kaldığından bu itirazın tetkikini Anayasa Mahkemesi'nin görevi içinde kabul eden karara karşıyım.

Üye
Şahap ARIÇ